

NOMINACJE PROFESORSKIE

PROFESOR JULIUSZ KARCZ

Postanowieniem z 9 września 2013 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski nadał Juliuszowi Stefanowi Karczowi, profesorowi nadzwyczajnemu UZ, tytuł profesora sztuk muzycznych.

FOT. JERZY SZYMANIUK

Z ogromną radością informuję o nominacji profesorskiej dla Pana Juliusza Karcz, znakomitego kompozytora i niezwykle zasłużonego pedagoga, od wielu lat związanego z Instytutem Muzyki Wydziału Artystycznego UZ (wcześniej z Instytutem Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze). Postępowanie w sprawie nadania tytułu profesora zostało przeprowadzone na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Muzycznej i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu.

Juliusz Karcz studiował na Wydziale Wychowania Muzycznego w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej we Wrocławiu (dyplom w 1966 r.) oraz na Wydziale Kompozycji, Dyrygentury Symfonicznej i Teorii Muzyki w poznańskiej Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej. Studia kompozytorskie w klasie prof. Andrzeja Koszewskiego ukończył w 1975 r. Jak sam podkreśla, w dziedzinie kompozycji wiele nauczył go studiowanie partytur wybitnych polskich kompozytorów takich jak: Witold Lutosławski, Krzysztof Penderecki, Grażyna Bacewicz, Tadeusz Baird, Henryk Mikołaj Górecki, Wojciech Kilar, Krzysztof Meyer, Włodzimierz Kotoński, Zbigniew Bujarski, Marek Stachowski, Adam Właciński, Krystyna Moszumańska-Nazar, Artur Malawski, Juliusz Łuciuk i in.

Jego szczególnym zainteresowaniem w tamtym okresie

cieszy się zastosowanie poszerzonych możliwości wykonawczych i kolorystycznych fortepianu, inspirowane twórczością J. Cage'a, J. Łuciuka, A. Koszewskiego i A. Kaczyńskiego. Wyrazem tych zainteresowań stają się *Etiudy na dwa fortepiany* (1973), *Sonatina* (1973) oraz *Koncert na fortepian i orkiestrę* (1978), którego prawykonanie miało miejsce w Teatrze Miejskim w Cottbus z udziałem Orkiestry Teatru Miejskiego pod dyrekcją Lothara Gothela. Partię solową wykonał sam kompozytor. Z poszerzonych możliwości kolorystycznych fortepianu Juliusz Karcz korzystał też przy tworzeniu lub opracowaniu muzyki do spektakli teatralnych np. w *Kartotece* (1983) St. Różewicza w reż. K. Meissner, czy w *Czterech miniaturach słownych* (1979) do tekstu J. Werstlera i J. Koniusza, a także do poezji J. Tuwima *Kwiaty polskie* (1987).

Będąc świadomym nowatorskich osiągnięć w zakresie XX-wiecznych technik kompozytorskich, Juliusz Karcz zna jednocześnie niebezpieczeństwa wynikające z ich bezrefleksyjnego naśladowania. Dlatego swe inspiracje twórcze analizuje i konfrontuje zawsze z możliwościami percepcyjnymi odbiorców tej muzyki: jej wykonawców oraz słuchaczy. W licznych utworach kameralnych i symfonicznych stara się dozować „niezwykłości dźwiękowe”, chętnie stosując system tonalności rozszerzonej, dający słuchaczom istotny punkt odniesienia. Większość jego kompozycji cechuje budowa kilkuczęściowa oraz technika polifonizująca lub polifoniczna, mająca wielowiekowe tradycje w historii muzyki. Dzięki temu kompozycje Juliusza Karcz obecne są w życiu koncertowym. Oprócz wspomnianych wyżej *Sonaty* i *Koncertu na fortepian i orkiestrę* licznych wykonań w latach 70. i 80. doczekały się m. in. *Divertimento* na flet, klarnet i fagot (1973), *Somos* na kwartet smyczkowy (1978), *Obertas* na orkiestrę symfoniczną (1982), *II Kwartet smyczkowy* (1982), *Quadro per quattro violini* (1983), *Breve* na orkiestrę symfoniczną (1984), *Polger* na skrzypce i wiolonczelę (1985), *Polonez jesienny* i *Gloria* na chór mieszany (1985) oraz *Psalmy ostateczne* do tekstu Henryka Szykлина na głos sopranowy z fortepianem (1988).

Na przełomie lat 80. i 90. kompozytor tworzy dwie wielkie formy: *Kantatę Koronacyjną* i singspiel *Piastus*. *Kantata Koronacyjna* na głosy solowe chór i orkiestrę do tekstu H. Szykлина wiąże się z uroczystością koronacji Matki Boskiej Cierpliwie Słuchającej w sanktuarium w Rokitnie. Tam też 5 czerwca 1989 r. odbyło się prawykonanie kantaty, dedykowanej Ojcu Św. Janowi Pawłowi II w X-lecie pontyfikatu, od którego kompozytor otrzymał osobiste podziękowanie. Za singspiel *Piastus* to kompozycja sceniczna do tekstu Andreea Gryphiusa, wybitnego liryka i dramatopisarza niemieckiego z XVII w. Prawykonanie *Piastusa* miało miejsce w roku 1992 w Głogowie, z okazji wręczenia europejskiej nagrody im. A. Gryphiusa. Dzieło doczekało się też kolejnych wykonań w Bytomiu, Wrocławiu, Düsseldorfie, Recklinghausen i Frankfurt nad Odrą.

Jako zaangażowany pedagog, Juliusz Karcz komponuje i dokonuje licznych opracowań z myślą o młodych wykonawcach. Do takich utworów należą m. in. *Kolędy polskie na chór dziecięcy i orkiestrę kameralną* (1994), *Piosn-*

ki do strof Kazimierzy Iłłakowiczówny na chór dziecięcy i orkiestrę kameralną (1995), *Impromptus concertant* na fortepian i orkiestrę (1997) czy miniatury fortepianowe (*Mazurek* i *Troll* z 1998 r.). Listę tę można by uzupełnić o kilkadziesiąt opracowań utworów m. in. J. Haydna, W. A. Mozarta, L. v. Beethovena, Z. Noskowskiego, S. Moniuszki i wielu innych twórców.

Ostatnie dziesięciolecie to okres przede wszystkim twórczości kameralnej. Na zamówienie Ministerstwa Kultury Francji powstaje *Rapsod polski* na skrzypce i fortepian, którego prawykonanie miało miejsce 29 maja 2004 r. w Sali Alfreda Cortot w Paryżu. Utwór ten doczekał się licznych wykonań w Polsce i w Niemczech, a także transmisji radiowej w niemieckiej stacji SWR2. W późniejszych latach kompozytor opracowuje też równie popularną wersję *Rapsodu polskiego* na wiolonczelę i akordeon. Jego zainteresowanie tym ostatnim instrumentem znajduje wyraz w *Toccacie* i *Chorale* na dwa akordeony (prawykonania w 2005 r. i 2006 r.). Ponadto sporo uwagi poświęca instrumentom dętym w utworach *Concertino* na róg i fortepian (2007) oraz *Canzona* na flet, klarnet, trąbkę, róg i puzon (2012).

Prof. Juliusz Karcz jest osobowością wybitną o niezwykle bogatym i różnorodnym dorobku twórczym. Nie do przecenienia jest jego zaangażowanie w działalność pedagogiczną i organizacyjną. W roku 1975 powierzono mu zadanie zorganizowania szkoły muzycznej w Żarach, której był pierwszym dyrektorem (1976-78). Począwszy od 1978 r., prowadzi przedmioty teoretyczne w Instytucie Wychowania Muzycznego WSP (obecnie w Instytucie Muzyki UZ). W tym czasie pełnił funkcje kierownika Zakładu Teorii Muzyki, prodziekana Wydziału Pedagogicznego i dyrektora Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej, był także członkiem komisji senackich. Do jego najważniejszych osiągnięć organizacyjnych można zaliczyć uruchomienie w 2004 r. nowego kierunku kształcenia *jazz i muzyka estradowa* na poziomie

studiów I stopnia. Równoległe z pracą na uczelni łączył w latach 1998-2009 obowiązki nauczyciela przedmiotów teoretycznych w zielonogórskiej Państwowej Szkole Muzycznej II st. im. M. Karłowicza, gdzie z własnej inicjatywy prowadził zajęcia fakultatywne dla uczniów przejawiających zdolności twórcze. To dzięki jego charyzmie i bezinteresownemu zaangażowaniu liczni wychowankowie podejmują studia w zakresie kompozycji i teorii muzyki, a następnie prowadzą działalność artystyczną i pedagogiczną. Do dziś osobiście wspominam fascynujące zajęcia z propeudeyki kompozycji i kontrapunktu, połączone z poznawaniem wartościowych dzieł muzycznych, odbywające się w soboty kosztem czasu wolnego Pana Profesora. Zawsze życzliwy w stosunku do swoich wychowanków, z zainteresowaniem śledził i nadal śledzi ich dalsze losy i dokonania artystyczne.

Na zakończenie chciałabym oddać głos nieżyjącemu już prof. Markowi Jasińskiemu, wybitnemu polskiemu kompozytorowi, który wypowiedział się o osiągnięciach prof. Juliusza Karcz następująco: „Prof. Juliusz Karcz jest postacią wybitną. Spośród licznych jego osiągnięć na najwyższą ocenę i uznanie zasługuje działalność artystyczna. [...] Dorobek twórczy Juliusza Karcz jest wszechstronny i imponujący. Zawiera szerokie spectrum form i gatunków muzycznych. Kompozytor z równą swobodą kreuje utwory na instrument solowy, zespoły kameralne jak i orkiestrę symfoniczną. [...] Kompozycje Juliusza Karcz doczekały się licznych wykonań w kraju, a także w Niemczech, Skandynawii, Austrii i Francji, co w tak trudnych dla „sztuki wysokiej” czasach jest widocznym symptomem ich wysokiej rangi. Oprócz twórczości kompozytorskiej godny odnotowania jest jego wkład w promowanie kadry dydaktycznej.”

W imieniu całego Instytutu Muzyki serdecznie gratuluję Panu Juliuszowi Karczowi nominacji profesorskiej, życząc jednocześnie wszelkiej pomyślności i satysfakcji na polu artystycznym, zawodowym i osobistym.

Katarzyna Kwiecień-Długosz

PROFESOR ZDZISŁAW WOŁK

3 czerwca 2013 r. dr hab. Zdzisław Wołk z Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu otrzymał tytuł profesora nauk społecznych. Z rąk prezydenta RP Bronisława Komorowskiego odebrał go w lipcu br.

Zainteresowania badawcze prof. dr. hab. Zdzisława Wołka wiążą się z humanistycznymi aspektami pracy zawodowej, kulturą pracy i poradnictwem zawodowym. Jest autorem m.in. książek *Kultura techniczna uczniów liceów ogólnokształcących* (Zielona Góra 1990), *Kultura pracy* (Sulechów 2000), *Poradnictwo zawodowe w edukacji młodzieży* (Zielona Góra 2009), *Kultura pracy, etyka i kariera zawodowa* (Radom 2009), *Osoba długotrwale bezrobotna jako klient oporujący* (Warszawa 2009). Ponadto jest autorem ok. 200 prac naukowych, w tym dziesięciu monografii i podręczników, oraz redaktorem naukowym 13 prac zbiorowych i ponad 150 artykułów naukowych i popularno-naukowych. Jest członkiem Rad Redakcyjnych czterech

czasopism o zasięgu ogólnopolskim. Wypromował sześciu doktorów pedagogiki, uczestniczył w kilkunastu przewodach doktorskich jako recenzent.

Profesor Wołk przez wiele lat kierował Instytutem Pedagogiki Społecznej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze, był prorektorem WSP, a potem Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Od 2008 r. kieruje Zakładem, a obecnie Katedrą Pedagogiki Społecznej na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Od 35 lat jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym, najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej, a następnie na Uniwersytecie Zielonogórskim. W 1992 r. został profesorem nadzwyczajnym.

Prof. Z. Wołk był współorganizatorem Uniwersytetu Zielonogórskiego i jego prorektorem w latach 2000-2004. Był wieloletnim kierownikiem jednostek organizacyjnych i naukowych zarówno w WSP jak i Uniwersytecie, projektodawcą i uczestnikiem licznych ogólnopolskich programów badawczych poświęconych aktywności pracowniczej i aktywizacji zawodowej, pomocy społecznej oraz badaczem warunków życia ludności województwa lubuskiego.